

Seat No	
------------	--

BA (Psychology) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023

Psychology (Optional) Paper-I

OESNM01101: Scientific Method-I: Introduction to Scientific Method

Day and Date: Thursday, 28/12/2023

Total Marks: 60

Time: 2.30 PM To 4.30 PM

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Which of the following is a postulate principle of science?
1. Logic 2. Guess 3. Causality 4. Prejudice
- 2 How many types of Intermixture of Effects?
1. Five 2. One 3. Two 4. Four
- 3 Which of the following logic is useful for formulating general rules in science?
1. Deduction 2. Explanation 3. Hysteron proteron 4. Flexibility
- 4 How many Major types of pro causa non causa?
1. Eight आठ 2. Three तीन 3. Six सहा 4. Seven सात
- 5 How not to be a scientific observation?
1. Natural 2. Reliable 3. Scientific 4. Subjective
- 6 Which of the following are characteristics of scientific observation?
1. Mental Process 2. Selective Process 3. Purposive Process 4. All Correct
- 7 means establishing a general principle or rule about a phenomenon.
1. Generalization 2. Selective Process 3. Scientific methods 4. Mental Process
- 8 The series of standardized questions is -----
1. Observation 2. Experiment 3. Survey 4. Questionnaire
- 9 Which of the following is type of interview?
1. Observation Interview 2. Reliability Interview 3. Structured Interview 4. Attitude Interview
- 10 Which of the following is merit or Benefit of interview?
1. Unscientific 2. Reliability 3. Expensive 4. Unrealistic
- 11 Which of the following is benefit/ advantage questionnaire?
1. Subjectivity 2. Incredible 3. Expensive 4. Saving of Time
- 12 Which of the following is merit or Benefit of interview?
1. Direct contact 2. Incredible 3. Subjectivity 4. All Correct

13 Scienca means -----.

1.Intelligence 2. Rule 3. Science 4. knowledge

14 According to science, sensory experience and -----are reliable tools of knowledge.

1. Prejudice 2. Intelligence 3. Attitude 4. Information

15 Which is following not positive Sciences?

1. Physics 2. Zoology 3. Logic 4. Psychology

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

1 Positive and Normative Sciences

2 Plurality of Causes

3 Demerits of observation

4 Merit and Demerits of Questionnaire

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

1 Explain the generalization and systematization as a characteristics of science

2 Explain the mutuality of cause and effect.

3 Describe the Demerits or Limits of Experiments.

4 Explain the types of questionnaire.

Q.4. . Answer the following question on broad. (One out of two).

15

1 Explain the objectivity principle of science.

2 Explain the survey method with merits and demerits.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 खालीलपैकी कोणते विज्ञानाचे एक गृहीत तत्व आहे?
1. तर्क 2. अंदाज 3. कारण-कार्य 4. पूर्वग्रह
- 2 कार्य संमिश्रणाचे किती प्रकार पडतात?
1. पाच 2. एक 3. दोन 4. चार
- 3 विज्ञानामध्ये सामान्य नियम मांडण्यासाठी पुढीलपैकी कोणते तर्कशास्त्र उपयुक्त असते.
1. निगमन 2. स्पष्टीकरण 3. कार्यकारण व्यत्यास 4. लवचिकता
- 4 असतकारण दोषाचे मुख्य किती प्रकार पडतात?
1. आठ 2. तीन 3. सहा 4. सात
- 5 शास्त्रीय निरीक्षण कसे नसावे.
1. नैसर्गिक 2. विश्वसनीय 3. वैज्ञानिक 4. व्यक्तिनिष्ठ
- 6 शास्त्रीय निरीक्षणाचे खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्ये आहेत.
1. मानसिक प्रक्रिया 2. निवडपूर्ण प्रक्रिया 3. सहेतुक प्रक्रिया 4. सर्व बरोबर
- 7 -----म्हणजे घटनेविषयी सर्वसमावेशक सामान्य तत्व अथवा नियम प्रस्थापित करणे होय.
1. सामान्यीकरण 2. निवडपूर्ण प्रक्रिया 3. शास्त्रीय पद्धती 4. मानसिक प्रक्रिया
- 8 प्रमाणित प्रश्नांची मालिका म्हणजे -----होय.
1. निरीक्षण 2. प्रयोग 3. सर्वेक्षण 4. प्रश्नावली
- 9 खालीलपैकी कोणता प्रकार मुलाखतीचा आहे ?
1. निरीक्षण मुलाखत 2. विश्वसनीयता मुलाखत 3. नियंत्रित किंवा संरचित मुलाखत 4. अभिवृत्ती
- 10 खालीलपैकी कोणता मुलाखतीचा गुण आहे.
1. अशास्त्रीयता 2. विश्वसनीयता 3. खर्चीकता 4. अवास्तविक
- 11 खालीलपैकी कोणता फायदा /गुण प्रश्नावलीचा आहे.
1. व्यक्तिनिष्ठता 2. अविश्वसनीयता 3. खर्चीकता 4. वेळेची बचत
- 12 खालीलपैकी कोणता मुलाखतीचा गुण आहे.
1. प्रत्यक्ष संपर्क 2. अविश्वसनीयता 3. व्यक्तिनिष्ठता 4. सर्व बरोबर
- 13 सायन्शिया म्हणजे -----होय.
1. बुद्धीमत्ता 2. नियम 3. विज्ञान 4. ज्ञान
- 14 विज्ञानानुसार इंद्रियजन्य अनुभव व -----ही ज्ञानाची विश्वसनीय साधने आहेत.
1. पूर्वग्रह 2. बुद्धी 3. अभिवृत्ती 4. माहिती
- 15 खालीलपैकी कोणते वस्तुनिष्ठ शास्त्र नाही.
1. पदार्थविज्ञान 2. प्राणिशास्त्र 3. तर्कशास्त्र, 4. मानसशास्त्र

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 वस्तुनिष्ठ शास्त्रे आदर्शवादीशास्त्रे
- 2 कारणांची अनेकता
- 3 शास्त्रीय निरीक्षणाचे दोष/मर्यादा
- 4 प्रश्नावलीचे फायदे आणि दोष

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 विज्ञानाची वैशिष्टे म्हणून सामान्यीकरण आणि व्यवस्थीकरण किंवा पद्धतशीरीकरण स्पष्ट करा.
- 2 कारणकार्याची सलगता स्पष्ट करा.
- 3 प्रायोगिक पद्धतीचे दोष/मर्यादा वर्णन करा.
- 4 प्रश्नावलीचे प्रकार स्पष्ट करा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 विज्ञानाचे वस्तुनिष्ठतेचे तत्व स्पष्ट करा.
- 2 सर्वेक्षण पद्धती गुण-दोषासह स्पष्ट करा.

Model Answer Paper

BA (Psychology) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023

Psychology (Optional) Paper-I

OESNM01101: Scientific Method-I: Introduction to Scientific Method

Day and Date: Thursday, 28/12/2023

Total Marks: 60

Time: 2.30 PM To 4.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 खालीलपैकी कोणते विज्ञानाचे एक गृहीत तत्व आहे?

1. तर्क 2. अंदाज 3. कारण-कार्य 4. पूर्वग्रह

Option 3

2 कार्य संमिश्रणाचे किती प्रकार पडतात?

1. पाच 2. एक 3. दोन 4. चार

Option 3

3 विज्ञानामध्ये सामान्य नियम मांडण्यासाठी पुढीलपैकी कोणते तर्कशास्त्र उपयुक्त असते.

1. निगमन 2. स्पष्टीकरण 3. कार्यकारण व्यत्यास 4. लवचिकता

Option 1

4 असतकारण दोषाचे मुख्य किती प्रकार पडतात?

1. आठ 2. तीन 3. सहा 4. सात

Option 2

5 शास्त्रीय निरीक्षण कसे नसावे.

1. नैसर्गिक 2. विश्वसनीय 3. वैज्ञानिक 4. व्यक्तिनिष्ठ

Option 4

6 शास्त्रीय निरीक्षणाचे खालीलपैकी कोणते वैशिष्ट्ये आहेत.

1. मानसिक प्रक्रिया 2. निवडपूर्ण प्रक्रिया 3. सहेतुक प्रक्रिया 4. सर्व बरोबर

Option 4

7 ----- म्हणजे घटनेविषयी सर्वसमावेशक सामान्य तत्व अथवा नियम प्रस्थापित करणे होय.

1. सामान्यीकरण 2. निवडपूर्ण प्रक्रिया 3. शास्त्रीय पद्धती 4. मानसिक प्रक्रिया

Option 1

8 प्रमाणित प्रश्नांची मालिका म्हणजे ----- होय.

1. निरीक्षण 2. प्रयोग 3. सर्वेक्षण 4. प्रश्नावली

Option 4

9 खालीलपैकी कोणता प्रकार मुलाखतीचा आहे ?

1. निरीक्षण मुलाखत 2. विश्वसनीयता मुलाखत 3. नियंत्रित किंवा संरचित मुलाखत 4. अभिवृत्ती

Option 3

10 खालीलपैकी कोणता मुलाखतीचा गुण आहे.

1. अशास्त्रीयता 2. विश्वसनीयता 3. खर्चीकता 4. अवास्तविक

Option 2

11 खालीलपैकी कोणता फायदा / गुण प्रश्नावलीचा आहे.

1. व्यक्तिनिष्ठता 2. अविश्वसनीयता 3. खर्चीकता 4. वेळेची बचत

Option 4

12 खालीलपैकी कोणता मुलाखतीचा गुण आहे.

1. प्रत्यक्ष संपर्क 2. अविश्वसनीयता 3. व्यक्तिनिष्ठता 4. सर्व बरोबर

Option 1

13 सायन्शिया म्हणजे -----होय.

1. बुद्धीमत्ता 2. नियम 3. विज्ञान 4. ज्ञान

Option 4

14 विज्ञानानुसार इंद्रियजन्य अनुभव व -----ही ज्ञानाची विश्वसनीय साधने आहेत.

1. पूर्वग्रह 2. बुद्धी 3. अभिवृत्ती 4. माहिती

Option 2

15 खालीलपैकी कोणते वस्तुनिष्ठ शास्त्र नाही.

1. पदार्थविज्ञान 2. प्राणिशास्त्र 3. तर्कशास्त्र, 4. मानसशास्त्र

Option 3

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 वस्तुनिष्ठ शास्त्रे आदर्शवादीशास्त्रे

Ans:

2 कारणांची अनेकता

Ans:

3 शास्त्रीय निरीक्षणाचे दोष/मर्यादा

Ans:

4 प्रश्नावलीचे फायदे आणि दोष

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 विज्ञानाची वैशिष्ट्ये म्हणून सामान्यीकरण आणि व्यवस्थीकरण किंवा पद्धतशीरीकरण स्पष्ट करा.

Ans:

2 कारणकार्याची सलगता स्पष्ट करा.

Ans:

3 प्रायोगिक पद्धतीचे दोष/मर्यादा वर्णन करा.

Ans:

4 प्रश्नावलीचे प्रकार स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 विज्ञानाचे वस्तुनिष्ठतेचे तत्व स्पष्ट करा.

Ans:

2 सर्वेक्षण पद्धती गुण-दोषासह स्पष्ट करा.

Ans:
